

Sisällysluettelo

ALKULAUSE	3
KÄSITTEITÄ JA MÄÄRITELMIÄ	8
1 JOHDANTO	17
1.1 Julkaisun sisältö ja soveltaminen	17
1.2 Kuntotutkimuksen tarve	17
1.3 Kuntotutkimusohjeen keskeiset uudistukset	18
2 MUURATUT JA KOVALLE ALUSTALLE RAPATUT JULKISIVUT	19
2.1 Massiivitiiliseinäarakenteet	19
2.1.1 Liittyvät rakenteet	21
2.2 Kuorimuurirakenteet	23
2.2.1 Elementtirakenteiset tiilimuuraukset	25
2.2.2 Tiililaattapinta-aiset elementit	26
2.3 Muuraussaumamuodot	26
2.4 Muurattu rakenne rappausalustana	27
2.4.1 Rappausalustat	27
2.4.2 Laastit	29
2.4.3 Rappaustyyppit	32
2.5 Muurattujen ja rapattujen julkisivujen ohjeet ja käytännöt	35
2.5.1 Puhtaaksi muurattujen julkisivujen vaatimuksia ja ohjeita	35
2.5.2 Muurattujen seinien lämmöneristysvaatimukset	36
2.5.3 Kovalle alustalle rapattujen julkisivujen vaatimuksia ja ohjeita	37
3 ERISTE- JA LEVYRAPPAUSJÄRJESTELMILLÄ TOTEUTETUT JULKISIVUT	38
3.1 Ohutrappaus-eristejärjestelmät	38
3.1.1 Ohutrappaus-eristejärjestelmien rakenne	38
3.1.2 Ohutrappaus-eristejärjestelmien historiaa ja keskeisimmät muutokset	40
3.2 Paksurappaus-eristejärjestelmät	42
3.2.1 Paksurappaus-eristejärjestelmien rakenne	42
3.2.2 Paksurappaus-eristejärjestelmien historiaa ja keskeisimmät muutokset	44
3.3 Eriste-rappausjärjestelmille asetetut vaatimukset	46
3.4 Levyrappausjärjestelmät	46
4 MUURATUN TAI RAPATUN JULKISIVUN VAURIOITUMINEN	48
4.1 Ilmaston rasitustekijät	48
4.1.1 Sade ja kosteus	48
4.1.2 Pakkasrasitus	50
4.1.3 Ilman epäpuhtaudet	52
4.1.4 Työnaikaisten olosuhteiden vaikutus	52
4.2 Jännitykset, muodonmuutokset ja muut mekaaniset rasitukset	52
4.2.1 Kuivumis- ja kovettumiskutistuma	53
4.2.2 Lämpö- ja kosteusliikkeet	53
4.2.3 Rakenteelliset halkeamat	54
4.2.4 Tärinä	54
4.2.5 Suolojen kiteytyminen	54

4.3	Muurattujen rakenteiden vaurioitumisen erityispiirteet	55
4.3.1	Tiilipinnan vauriot	55
4.3.2	Rakenteellinen halkeilu	56
4.3.3	Tiilien rapautuminen	57
4.3.4	Muuraus- ja saumaustaastin vaurioituminen.	57
4.3.5	Tiilien irtoaminen ja kiinnitysten vaurioituminen	59
4.3.6	Raudoitteiden korroosio	59
4.4	Kovalle alustalle tehdyn rappauksen vaurioitumisen erityispiirteet	59
4.4.1	Pintakäsittelyn vauriot	59
4.4.2	Rapautuminen	62
4.4.3	Halkeilu ja lohkeilu	63
4.4.4	Rappauskerrosten välisten tartuntojen vaurioituminen ja puutteet	66
4.4.5	Työnsuorituksesta tai materiaalista johtuvat rappauksen puutteet.	67
4.5	Kovan alustan vaurioiden vaikutus rappaukseen	67
4.5.1	Rappauksen alustan halkeilu ja lohkeilu.	67
4.5.2	Suolojen kiteytyminen	68
4.6	Eriste-rappausjärjestelmien vaurioitumisen erityispiirteet	69
4.6.1	Rappauksen ja alustan tartunnan vauriot	69
4.6.2	Rappauksen rapautuminen	69
4.6.3	Rappauksen halkeilu ja lohkeilu	70
4.6.4	Rappauksen lommahdus	75
4.6.5	Rappauskerrosten välisten tartuntojen vaurioituminen.	75
4.6.6	Muiden kohtien vaurioituminen.	76
4.6.7	Levyrappausjärjestelmien vaurioituminen.	77
4.7	Esteettiset haitat	77
4.7.1	Härme	77
4.7.2	Kirjavuus	78
4.7.3	Julkisivupintojen likaantuminen	79
4.7.4	Julkisivupintojen kasvustot	80
4.7.5	Ampumat	80
4.7.6	Graffitit	81
4.7.7	Työnsuorituksessa aiheutuneet esteettiset haitat.	81
4.7.8	Pinnan epätasaisuus	82
4.8	Liittyvien rakenteiden vauriot	82
4.8.1	Luonnonkivisokkelit	82
4.8.2	Kellariseinät	84
4.8.3	Betoniräystäät ja -palkit	84
4.8.4	Betoniparvekkeet	84
4.9	Vaurioitumiseen vaikuttavat toimivuuspuutteet	85
4.9.1	Kosteustekniset toimivuuspuutteet	85
4.9.2	Elastisten saumausten ja tiivistysten vauriot	86
4.10	Kosteus- ja mikrobivauriot.	87
4.11	Terveydelle ja ympäristölle vaaralliset aineet	88
4.12	Aiemmat korjaukset	88

5 MUURATTUJEN JA RAPATTUJEN JULKISIVUJEN KORJAUSTAVAT	90
5.1 Yleistä	90
5.2 Korjaustavan valinnan lähtökohdat.	90
5.3 Ei korjaustoimenpiteitä	91
5.4 Julkisivujen puhdistus	91
5.5 Paikkaus- ja pinnoituskorjaukset.	92
5.5.1 Puhtaaksi muuratun julkisivun paikkaus- ja pinnoituskorjaus	92
5.5.2 Tiilimuurin rappaaminen ja pinnoittaminen	93
5.5.3 Kovalle alustalle tehtyjen rappauskerrosten pinnoituskorjaus.	94
5.5.4 Kovalle alustalle tehtyjen rappauksen paikkaus- ja pinnoituskorjaus.	95
5.5.5 Eriste-rappausjärjestelmien paikkaus- ja pinnoituskorjaus	96
5.5.6 Uuden verkotuslaastikerroksen levitys eriste-rappausjärjestelmissä	98
5.6 Peittävät korjaukset	98
5.7 Purkaminen ja uudelleenrakentaminen	99
5.7.1 Puhtaaksi muuratun julkisivun uusiminen kokonaan	99
5.7.2 Puhtaaksi muuratun tiilimuurin osittainen uusiminen	100
5.7.3 Julkisivurappauksen uusiminen.	100
5.7.4 Eriste-rappausjärjestelmän purkaminen ja uudelleen rakentaminen	101
5.8 Rakenteellisten halkeamien ja painumavaurioiden korjaus	102
5.9 Elastisten saumausten korjaaminen	102
5.10 Liittyvien rakenteiden korjaus	103
5.11 Rasitustason alentaminen	103
5.12 Ympäristölle ja terveydelle haitallisten aineiden vaikutus korjausten suorittamiseen.	103
6 KUNTOTUTKIMUKSEN SUUNNITTELU	106
6.1 Kuntotutkimuksen tarkoitus	106
6.2 Kuntotutkimuksen tavoite	106
6.2.1 Korjaustarpeen ja soveltuvien korjaustapojen määrittely	106
6.2.2 Rappaus- ja muuraustyön laadun toteutumisen tarkastelu	106
6.2.3 Rakennuksen kunnossapidon suunnittelu	107
6.3 Kuntotutkimuksen rakenne	107
6.3.1 Vaihe 1: esiselvitys	107
6.3.2 Vaihe 2: kenttä- ja laboratoriotutkimukset	109
6.3.3 Vaihe 3: tulosten analysointi ja raportointi	109
6.4 Kuntotutkimuksen sisällön määrittely	110
6.4.1 Yleinen tutkimusmetodiikka	110
6.4.2 Vauriotyyppien tutkiminen	114
6.4.3 Näytteenoton ja rakenneavausten suunnittelu	121
6.4.4 Aiempien korjausten tutkiminen	124
6.4.5 Terveydelle ja ympäristölle haitalliset aineet ja yhdisteet	125
6.5 Kuntotutkimuksen luotettavuus	126
6.5.1 Kuntotutkimuksen vanheneminen	126

7 TUTKIMUSMENETELMÄT	127
7.1 Muuratun rakenteen tutkimusmenetelmät	127
7.1.1 Rakenteiden ja vaurioiden silmämääräinen tarkastelu	127
7.2.1 Muuraukappaleiden sekä -laastin vaurioitumisen tutkiminen vasaroimalla	128
7.1.3 Täydentävät menetelmät	128
7.1.4 Näytteenotto	130
7.1.5 Laboratoriotutkimusmenetelmät	131
7.2 Kovalle alustalle tehdyn rappauksen tutkimusmenetelmät	131
7.2.1 Rakenteiden ja vaurioiden silmämääräinen tarkastelu	133
7.2.2 Rappauksen vaurioitumisen ja kiinnittymisen tutkiminen vasaroimalla .	138
7.2.3 Rappauksen paksuuden selvittäminen	139
7.2.4 Täydentävät menetelmät	139
7.2.5 Rappauksen poraukset ja näytteenotto	140
7.2.6 Laboratoriotutkimusmenetelmät	142
7.2.7 Koristeosien tutkiminen	146
7.3 Eriste-rappausjärjestelmien kuntotutkimusmenetelmät	147
7.3.1 Rakenteiden ja vaurioiden silmämääräinen tarkastelu	147
7.3.2 Rappauksen lujuuden ja kiinnittyneisyyden arviointi kovalla esineellä .	148
7.3.3 Julkisivupinnan raaputtaminen	149
7.3.4 Pinnoitteen vauriot	149
7.3.5 Kiinnikkeiden ja lämmöneristeiden tutkiminen	150
7.3.6 Täydentävät tutkimusmenetelmät	150
7.3.7 Rappauksen poraukset, rakenneavaukset ja näytteenotto	150
7.3.8 Laboratoriotutkimusmenetelmät	151
7.4 Terveydelle ja ympäristölle haitallisten aineiden tutkiminen	151
8 TULOSTEN ANALYSOINTI	153
8.1 Analyysin periaatteet	153
8.2 Analyysin läpivieminen	154
8.3 Korjattavuuden analysointi	155
8.4 Pakkasrapautumisen analysointi	156
8.5 Rakenteellisen halkeilun analysointi	157
9 KUNTOTUTKIMUKSEN RAPORTOINTI	159
9.1 Yleistä	159
9.2 Raportin sisältö ja muoto	159
9.3 Kuntotutkimuksen tulosten luovuttaminen	163
LIITE 1: Rappausalustojen, laastien ja pinnoitteiden ominaisuuksia	164
LIITE 2	168
LIITE 3	170
LIITE 4	172
LIITE 5: Piirustusmerkintöjä rappauksen eri vauriotyypeille	179